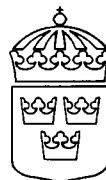

Kulturutskottets betänkande

1989/90:KrU24

Anslag till film m.m., tidskrifter och
litteratur

1989/90
KrU24

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkade de förslag som regeringen lagt fram i budgetpropositionen beträffande film, fonogram och musikalier, kulturtidskrifter och litteratur. Regeringens förslag till medelsanvisningar tillstyrks av utskottet.

I propositionen anmäls att arbete pågår med att förbereda ett nytt film- och videoavtal, då det nuvarande löper ut den 30 juni 1991. Stödet till försök med lokalt arbete med video, som utgått sedan budgetåret 1982/83, permanentas fr.o.m. budgetåret 1990/91. Det skall främst avse verksamhet för barn och ungdom.

Under anslaget till stöd till fonogram och musikalier tillstyrker utskottet att regeringen bemyndigas att träffa avtal med företag som distribuerar kvalitetsfonogram från mindre producenter.

Litteraturstödet till kvalitetslitteratur för barn och ungdom förstärks.

Utskottet anser att det är viktigt att produktionen av talböcker, punktskriftsböcker m.m. kan upprätthållas på nuvarande nivå och anför att om de anvisade medlen visar sig otillräckliga bör regeringen återkomma med förslag om tilläggsanslag. En försöksverksamhet med central utskrivningstjänst för dövblinda permanentas fr.o.m. budgetåret 1990/91 och får talboks- och punktskriftsbiblioteket som huvudman.

Utskottet behandlar en motion om bevarande av prickar och ringar över å, ä och ö. Utskottet anser att riksdagen inte bör ta något initiativ i denna språkvårdsfråga och hänvisar till att det finns för språkvården särskilt inrättade, ansvariga organ, vilka skall svara för fortlöpande åtgärder och initiativ på området.

Till betänkandet har fogats 14 reservationer, vilka avser dels storleken av medelsanvisningen till olika ändamål, dels frågan om fördelningen av medlen för lokalt arbete med video, frågan om avtals slutande parter vid ett nytt film- och videoavtal, frågan om en översyn av litteraturstödet utformning samt frågan om en utredning om åtgärder för skydd av å, ä och ö.

ÅTTONDE HUVUDTITELN

Propositionen

Regeringen har i proposition 1989/90:100 bil. 10 (utbildningsdepartementet) under huvudavsnittet H. Massmedier m.m. avsnitten Film m.m., Dagspress och tidskrifter samt Litteratur

dels under punkt H 2 (s. 412—420) föreslagit riksdagen att

2. till Filmstöd för budgetåret 1990/91 anvisa ett reservationsanslag på 55 739 000 kr.,

dels under punkt H 3 (s. 420—424) föreslagit riksdagen att

3. bemyndiga regeringen att i avtal med aktiebolag som distribuerar kvalitetsfonogram ikläda staten ekonomiska förpliktelser i enlighet med vad som anförts i propositionen,

4. till Stöd till fonogram och musikalier för budgetåret 1990/91 anvisa ett reservationsanslag på 10 566 000 kr.,

dels under punkt H 7 (s. 425—427) föreslagit riksdagen att

8. till Stöd till kulturtidskrifter för budgetåret 1990/91 anvisa ett reservationsanslag på 20 194 000 kr.,

dels under punkt H 10 (s. 433—434) föreslagit riksdagen att

13. till Litteraturstöd för budgetåret 1990/91 anvisa ett reservationsanslag på 35 715 000 kr.,

dels under punkt H 11 (s. 434—435) föreslagit riksdagen att

14. till Kreditgarantier till bokförlag för budgetåret 1990/91 anvisa ett förslagsanslag på 1 000 kr.,

dels under punkt H 12 (s. 435—436) föreslagit riksdagen att

15. till Stöd till bokhandel för budgetåret 1990/91 anvisa ett reservationsanslag på 2 909 000 kr.,

dels under punkt H 13 (s. 436) föreslagit riksdagen att

16. till Distributionsstöd till fackbokhandel m.m. för budgetåret 1990/91 anvisa ett förslagsanslag på 3 499 000 kr.,

dels under punkt H 14 (s. 437) föreslagit riksdagen att

17. till Lån för investeringar i bokhandel m.m. för budgetåret 1990/91 anvisa ett reservationsanslag på 2 250 000 kr.,

dels under punkt H 15 (s. 437—439) föreslagit riksdagen att

18. till Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Förvaltningskostnader för budgetåret 1990/91 anvisa ett förslagsanslag på 19 933 000 kr.,

dels under punkt H 16 (s. 440—442) föreslagit riksdagen att

19. medge att regeringen lämnar talboks- och punktskriftsbiblioteket det beställningsbemyndigande om 9 200 000 kr. för budgetåret 1991/92 som har förordats i propositionen,

20. till Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader för budgetåret 1990/91 anvisa ett reservationsanslag på 35 738 000 kr.,

dels under punkt H 17 (s. 442—448) föreslagit riksdagen att

21. till Bidrag till Svenska språknämnden m.m. för budgetåret 1990/91 anvisa ett förslagsanslag på 2 476 000 kr.

1989/90:KrU24

Motioner

1989/90:Kr217 av Ingrid Andersson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om distribution av tal- och textböcker.

1989/90:Kr226 av Eva Johansson och Christina Pettersson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av förlängt bidrag till länsbiblioteken för inköp av talböcker.

1989/90:Kr237 av Stina Gustavsson och Marianne Jönsson (c) vari yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär ett femårigt program för regionalt och lokalt utvecklingsarbete vid läns- och kommunbibliotek för att förbättra läshandikappades situation i enlighet med vad som anförts i motionen,

2. att riksdagen för budgetåret 1990/91 anslår 3 248 000 kr. till tal- och punktskriftsbiblioteket i enlighet med vad som anförts i motionen.

1989/90:Kr246 av Kaj Nilsson (mp) vari yrkas att riksdagen beslutar att anslagsposten 7, Bidrag till projekt på filmområdet, under anslaget H 2. Filmstöd skall räknas upp med 2 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslår.

1989/90:Kr248 av Ingegerd Anderlund och Ingvar Björk (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av ökad produktion av punktskrift.

1989/90:Kr249 av Charlotte Branting (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en utvärdering av bidraget till talböcker vid länsbiblioteken.

1989/90:Kr256 av Carl Bildt m.fl. (m) vari yrkas

20. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en översyn av litteraturstödet utformning.

1989/90:Kr257 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas

18. att riksdagen till Filmstöd (H 2) för Bidrag till projekt på filmområdet för budgetåret 1990/91 anvisar 2 milj.kr. utöver vad regeringen föreslagit.

1989/90:Kr281 av Bruno Poromaa (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av vidgat utbud av punktskrift.

1989/90:Kr290 av Ingrid Sundberg m.fl. (m) vari yrkas

1989/90:KrU24

36. att riksdagen avslår regeringens förslag om stöd till lokalt arbete med video samt beslutar att till Filmstöd för budgetåret 1990/91 anvisa ett reservationsanslag av 51 239 000 kr.,

37. att riksdagen till Stöd till fonogram och musikalier för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag av 13 566 000 kr.,

38. att riksdagen till Litteraturstöd för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag av 32 215 000 kr.

1989/90:Kr298 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

3. att riksdagen under anslaget H 2. Filmstöd, anslagspost 7. Bidrag till projekt på filmområdet, för budgetåret 1990/91 anslår 2 000 000 kr. utöver regeringens förslag.

1989/90:Kr324 av Per Gahrton m.fl. (mp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att ringar bör behållas över å:n och prickar över ö:n och ä:n i svenska språket också i fortsättningen,

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring av bestämmelserna om firmanamn i aktiebolagslagen m.fl. lagar som rör juridiska personer att i firmanamn inte får användas bokstäverna a eller o, då det uppenbarligen är fråga om ändrad stavning av ett vanligt svenskt ord som innehåller å, ä eller ö,

3. att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring i varumärkeslagen och andra lagar som gäller produktidentifikation att i varumärke eller annat särskilt kännetecken för produkt som har sitt ursprung i Sverige och som marknadsförs här inte får användas bokstäverna a eller o, då det uppenbarligen är fråga om ändrad stavning av ett vanligt svenskt ord som innehåller å, ä eller ö.

1989/90:Kr325 av Alexander Chrisopoulos och Bo Hammar (vpk) vari yrkas att riksdagen för stöd till kulturtidskrifter för budgetåret 1990/91 anslår 5 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit eller således 25 194 000 kr.

1989/90:Kr326 av Hans Göran Franck (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utökad litteraturstöd.

1989/90:Kr338 av Jan Hyttring m.fl. (c) vari yrkas

18. att riksdagen till Filmstöd: bidrag till projekt på filmområdet (H 2, delanslag 7) anvisar 2 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

1989/90:Kr367 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen till anslaget H 16. Talboks- och punktskriftsbiblioteket för budgetåret 1990/91 anslår 3 248 000 kr. utöver vad regeringen har föreslagit eller således 38 986 000 kr. för produktion av tal- och punktskriftsböcker.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:So315.

21. att riksdagen till Filmstöd (H 2), anslagsposten Bidrag till projekt på filmområdet (konstnärsnämnden), för budgetåret 1990/91 anvisar 2 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

1989/90:Kr376 av Jan Hyttring m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kvotering av statliga medel för produktion av svensk film för barn och ungdom,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om formerna för beredning m.m. av ett nytt filmavtal samt om behovet av en utvidgning av avtalskretsen,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stödet till lokalt arbete med video,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stöd till videoprojekt av distributions- och visningskaraktär.

Utskottet

Filmstöd (H 2)

Statens satsning på filmstöd sker inom ramen för 1982 års film- och videoavtal. Stiftelsen Svenska Filminstitutet, vars verksamhet regleras av avtalet samt de ändringar som införts i detta 1983, 1985, 1986 och 1988, ansvarar för verkställigheten. Enligt avtalet skall biografägare och videogramuthyrare erlagga avgifter till stiftelsen. Dessa avgifter tillförs en filmfond för att enligt närmare bestämmelser i avtalet användas för produktion av svensk film, för att främja spridning och visning av värdefull film, för branschfrämjande ändamål samt för vissa övriga filmkulturella ändamål.

Avtalet gäller för en period om nio år och löper ut den 30 juni 1991. I propositionen erinras om att om avtalet inte sägs upp senast två år före utgången av avtalstiden, förlängs det automatiskt med tre år för varje gång. Avtalet, samt de avtal om ändringar som senare träffats, har sagts upp i maj 1989. Inom regeringskansliet pågår för närvarande ett arbete med att förbereda ett nytt avtal.

I propositionen redovisas att som ett led i förberedelserna för införande av treårsbudgetering Filminstitutet har fått i uppdrag att lämna en särskild rapport med redovisning och analys av stödet till produktion av film, särskilt stödet till produktion av värdefull svensk film. I denna rapport som nyligen har avlämnats redovisas olika förslag till förändringar i filmstödet i förhållande till nuvarande bestämmelser i film- och videoavtalet.

Vidare påpekas att på filmområdet samarbete har inletts på såväl nordisk som europeisk bas.

Under våren 1989 fattade Nordiska ministerrådet beslut om att bilda en nordisk film- och TV-fond. Syftet med fonden är att stödja produk-

tion av audiovisuella verk i Norden genom att delta i finansieringen av verken samt att främja utbytet av audiovisuella verk mellan de nordiska länderna. Fonden har bildats av TV-företagen och filminstitutet i de nordiska länderna samt av de nordiska regeringarna genom Nordiska ministerrådet. Fonden som finansieras genom bidrag från parterna kommer inledningsvis att under fem år få 40 milj.kr. årligen. Verksamheten inleds under år 1990.

För att möjliggöra svenskt medlemskap i den europeiska fonden för stöd till samproduktion och distribution av europeisk film, EURIMAGES, har regeringen under våren 1989 tilldelat Filminstitutet ett engångsbelopp om 750 000 kr. Ett lika stort belopp har avsatts av Filminstitutet för samma ändamål. Utbildningsministern framhåller att han ser positivt på satsningarna på ett utökat europeiskt samarbete inom det audiovisuella området. Det är — säger han — angeläget med en ökad europeisk filmproduktion, inte minst med tanke på att efterfrågan på film kommer att stiga som en följd av expansionen inom TV-området.

Film- och videoavtalets konstruktion är sådan att intäkterna till filmfonden är beroende av branschens ekonomi. Film- och videoområdet har expanderat kraftigt under 1980-talet och till följd härav har intäkterna till fonden ökat betydligt.

Från förevarande anslag utgår bidrag under sju anslagsposter enligt följande i propositionen redovisade sammanställning.

	1989/90	Beräknad ändring 1990/91
		Föredraganden
1. Bidrag till filmfonden	27 270 000	+ 995 000
2. Produktionsgarantier till svenska kortfilmer	2 982 000	+ 110 000
3. Främjande av spridning och visning av värdefull film	5 982 000*	+2 715 000
4. Bidrag för filmkulturella ändamål	2 120 000	- 225 000
5. Bidrag till filmkulturella insatser för barn och ungdom	6 230 000	+ 525 000
6. Stöd till biografer	4 800 000	+ 175 000
7. Bidrag till projekt på filmområdet	-	+2 060 000
Summa	49 384 000	+6 355 000

*Därav högst 2 milj.kr. för försöksverksamhet med lokalt arbete med video

Konstnärsnämnden disponerade t.o.m. budgetåret 1983/84 särskilda medel för projekt på filmområdet. Därefter överfördes bidragsgivningen till Filminstitutet. På förslag av kulturutskottet beslöt riksdagen våren 1989 (bet. 1988/89:KrU16 och KrU22, rskr. 183 och 186) att konstnärsnämnden fr.o.m. innevarande budgetår skulle disponera 2 milj.kr. för konstnär- och projektbidrag på filmområdet. Beslutet innebar att medlen omfördelades från anslagsposten Filmfonden till anslaget till konstnärsnämnden.

Utbildningsministern förordar att konstnärsnämnden även i fortsättningen bör disponera motsvarande belopp, vilket dock av budgettekniska skäl har beräknats under en särskild anslagspost — *bidrag till projekt på filmområdet* — inom filmstödsanslaget.

I fem motioner — Kr246 (mp), Kr257 (fp) yrkande 18, Kr298 (vpk) yrkande 3, Kr338 (c) yrkande 18, och Kr370 (mp) yrkande 21 — föreslås att bidraget skall höjas med 2 milj.kr. utöver regeringens förslag.

I motionerna hävdas att det bidrag som konstnärsnämnden lämnar fyller en viktig funktion och utgör ett värdefullt stöd för unga filmare och tillkomsten av experimentell film och videokonst.

Vid behandlingen våren 1989 underströk utskottet att de medel som konstnärsnämnden disponerar borde användas som startbidrag till unga filmare, som bidrag till film- och videoexperiment för att i mindre skala pröva en idé och som bidrag till författare av manus till icke-kommersiell konstnärligt syftande film.

Det bidrag som konstnärsnämnden nu har möjlighet att lämna är otvivelaktigt en värdefull komplettering till det stöd som Filminstitutet lämnar. Enligt vad utskottet inhämtat har konstnärsnämnden i mars 1990 beslutat om fördelning av bidrag för innevarande budgetår. Med hänsyn till den väsentliga förstärkning av konstnärsnämndens möjligheter att ge bidrag för nämnda ändamål som 1989 års riksdagsbeslut innebär samt till den korta tid som det utvidgade systemet tillämpats avstyrker utskottet en höjning av anslagsposten utöver regeringens förslag.

Filminstitutet har sedan år 1982 genomfört en försöksverksamhet med *lokalt arbete med video*. Syftet med verksamheten var dels att pröva nya arbetsformer för video, dels att öka möjligheten för den enskilde att få tillgång till värdefullt programmaterial, även sådant som inte förväntades bli tillgängligt genom gängse kanaler. Bidragen som lämnades av Visningsnämnden inom Filminstitutet skulle avse direkta kostnader för verksamheten.

Fr.o.m. budgetåret 1982/83 har 2 milj.kr. årligen avsatts för försöksverksamheten.

Visningsnämnden har i november 1988 i en rapport till utbildningsdepartementet — Utvärdering av videostödet — redovisat vissa erfarenheter av försöksverksamheten. I rapporten konstateras att erfarenheterna av lokalt arbete med video i huvudsak är positiva. Visningsnämnden föreslår att stödet skall permanentas. Rapporten har remissbehandlats. I propositionen redovisas att flertalet remissinstanser tillstyrker nämndens förslag i detta avseende.

Utbildningsministern ansluter sig till nämndens förslag och föreslår att bidraget till lokalt arbete med video permanentas. Stödet bör främst avse verksamheter med inriktning på barn och ungdom och syfta till att förbättra möjligheterna för dessa grupper att på egen hand arbeta med den rörliga bilden som uttryckssätt.

I likhet med nuvarande ordning bör medlen för lokalt arbete med video utdelas av Visningsnämnden inom Svenska Filminstitutet. För ändamålet beräknas 4,5 milj.kr.

Utbildningsministern lämnar följande motivering till sitt förslag.

För egen del vill jag särskilt peka på betydelsen av satsningar på medieverkstäder. Med tanke på att barn och ungdom i dag möter ett mycket stort utbud av rörliga bilder finner jag det viktigt att sådana

möjligheter skapas så att de på egen hand kan få arbeta med mediet. Genom praktiskt arbete får man också bättre kunskaper om hur berättartekniken är uppbyggd och fungerar. Det är viktigt med tanke på behovet att motverka negativa effekter av våldsinslag på film och video.

Regeringens förslag i denna del tas upp i två motioner. Enligt motion Kr290 (m) yrkande 36 är lokalt arbete med video inte en statlig angelägenhet. Motionärerna anser därför att medel härför inte bör beräknas.

I motion Kr376 (c) däremot hälsas regeringens förslag med tillfredsställelse såväl i fråga om uppräkningsstöd som dess inriktning. Motionärerna framhåller att det är angeläget att Visningsnämnden vid fördelningen av stödet verkar för en god regional fördelning. Vidare menar de att det bör skapas möjlighet för t.ex. organisationer som arbetar med barn och ungdom att få stöd till vissa centrala insatser i syfte att stimulera till lokal verksamhet (yrkande 3).

Utskottet anser liksom utbildningsministern att det är viktigt att barn och ungdom får möjligheter att själva arbeta med film och video. Det är därför angeläget att stöd kan ges till medieverkstäder. Utskottet tillstyrker således regeringens förslag att stödet skall permanentas. Utskottets ställningstagande innebär att den i propositionen föreslagna höjningen av anslagsposten 3 med 2,5 milj.kr. tillstyrks och att motion Kr290 yrkande 36 avstyrks.

Med anledning av förslaget i motion Kr376 vill utskottet erinra om att det enligt propositionen även i fortsättningen är Visningsnämnden som skall fastställa riktlinjer för fördelningen av stödet. Medel har hittills fördelats till lokala projekt efter ansökan. Avgörande vid bidragsfördelningen har varit projektens kvalitet. Av rapporten framgår att medlen fördelats till i huvudsak tre olika typer av verksamheter, nämligen medieverkstäder, utvecklingsprojekt och distributions- och visningsprojekt. I propositionen uttalas att Visningsnämnden vid fördelningen av medlen bör ha nära kontakt med kabelnämnden. Vidare anges att Filminstitutets kostnader för fördelning av bidraget och vissa andra centrala insatser bör kunna täckas av medlen.

Utskottet anser att det bör ankomma på Visningsnämnden att — så som hittills varit fallet — ställa upp kriterier för fördelningen av stödet.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr376 yrkande 3.

Med den inriktning som stödet föreslås få kommer det — enligt motion Kr376 — i fortsättningen inte bli möjligt att lämna *stöd till distribution och visning av videogram* eller till videokonst. Motionärerna anser därför att det under en övergångsperiod bör kunna utgå stöd till projekt som löper under flera år och som dessutom redan startats med bl.a. stöd från Visningsnämnden. Som exempel på sådana projekt nämns Föreningen Filmens Dags biblioteksvideoprojekt och Filmcentrums projekt Videotek för Invandrare.

Som utskottet påpekat i det föregående har det inom ramen för försöksverksamheten med lokalt arbete med video funnits möjligheter

att få bidrag till distributions- och visningsprojekt. Av den i det föregående nämnda rapporten om videostödet framgår att 16 % av medlen fördelats till sådan verksamhet. Större delen av medlen har gått till ett biblioteksvideoprojekt som genomförts av Filminstitutet.

Sedan vissa ändringar av villkoren i avtalet överenskommits mellan parterna i december 1988 avsätts särskilda medel för stöd till bl.a. distribution av värdefulla videogram. Det finns alltså möjligheter att stödja distribution av videogram med särskilda medel inom ramen för filmavtalet. Enligt överenskommelsen skall vid fördelningen av detta nya stöd bl.a. behovet av värdefulla videogram för barn och ungdom uppmärksammas. Utskottet vill också erinra om att — som redovisats i det föregående — konstnärsnämnden nu har möjligheter att ge stöd till bl.a. videokonst.

Mot här angiven bakgrund anser utskottet att någon riksdagens åtgärd med anledning av motion Kr376 yrkande 4 inte är påkallad.

För att stimulera *produktion av film för barn och ungdom* bör enligt motion Kr376 möjligheterna att införa kvotering av medel för sådana filmer prövas. Motionärerna vill att riksdagen skall göra ett uttalande av denna innebörd.

Utskottet vill med anledning av motionärernas synpunkter erinra om att 1982 års film- och videoavtal inte innehåller något uttalande om tilldelning av medel för produktion av film med inriktning på vissa grupper. Beslut om produktionsgarantier fattas av endera av de två nämnder — administrativt knutna till Filminstitutet men i övrigt fristående — som sedan 1982/83 har haft ansvar för fördelningen av dessa garantier. Nämndernas beslut om produktionsgarantier grundas på bedömningar av projektens konstnärliga kvaliteter. I Filminstitutets rapport om filmstödet redovisas att av de medel som fördelats till kortfilm har hälften tilldelats barn- och ungdomsfilm och den andra hälften vuxenfilm. Enligt rapporten gick det emellertid under budgetåret 1988/89 tre vuxenfilmsansökningar på varje inlämnad barn- och ungdomsfilmsökan.

Med hänvisning till det anförda konstaterar utskottet att frågan om hur barnfilmproduktion skall uppmuntras övervägs inom Filminstitutet. Utskottet anser därför att det inte är nödvändigt med någon riksdagens åtgärd med anledning av motion Kr376 yrkande 1.

Som utskottet inledningsvis redovisat förbereds inom regeringskansliet arbetet med utformningen av ett *nytt film- och videoavtal*. I motion Kr376 anføres att i ett nytt avtal bör som avtalsslutande parter även ingå Bygdegårdarnas Riksförbund, Oberoende Filmares förbund, Teaterförbundet och företrädare för videodetaljisterna samt Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet (yrkande 2).

Med anledning av motionärernas förslag vill utskottet erinra om att de överläggningar som resulterade i 1982 års film- och videoavtal förbereddes bl.a. genom att en översyn av den statliga filmpolitiken genomfördes inom utbildningsdepartementet. Vidare tillkallades år 1979 en beredning bestående av fem ledamöter med uppgift att delta i

beredningen av vissa filmpolitiska frågor — filmpolitiska beredningen (U 1979:06). Förberedelserna inom regeringskansliet för ett nytt film- och videoavtal har, som utskottet inledningsvis redovisat, påbörjats.

I de nu pågående förberedelserna inför ett nytt film- och videoavtal ingår Filminstitutets redovisning och analys av filmstödet liksom den redovisning för det statliga frakstödet som Biografbyrån nyligen har överlämnat till regeringen.

Utskottet utgår från att regeringen utan något riksdagens initiativ kommer att beakta de synpunkter som motionärerna anfört i frågan om arbetet på att förbereda ett film- och videoavtal. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr376 i här aktuell del (yrkande 2).

Stöd till fonogram och musikalier (H 3)

Anslaget uppgår för innevarande budgetår till 8 617 000 kr. I propositionen föreslås en höjning av anslaget med 1 949 000 kr. till totalt 10 566 000 kr.

Anslaget bör enligt motion Kr290 (m) ökas med 3 milj.kr. utöver regeringens förslag (yrkande 37). Förslaget är kopplat till ett yrkande i samma motion om en minskning av anslaget med motsvarande belopp i syfte att det statliga stödet till Svenska rikskonserterers fonogramproduktion skall upphöra.

Utskottet har i betänkande 1989/90:KrU19 avstyrkt motionärernas förslag i fråga om stödet till nämnda fonogramproduktion. Av den redovisning som utskottet lämnat i det sammanhanget framgår att Svenska rikskonserterers fonogramutgivning till stor del skall vara inriktad på dels ny svensk musik, dels svenska artister vars konstnärskap inte kan anses vara tillräckligt dokumenterat på fonogram. Utskottet avstyrker motion Kr290 i här aktuell del (yrkande 37) och tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

I propositionen begärs ett bemyndigande för regeringen om att träffa avtal med företag som distribuerar kvalitetsfonogram från mindre producenter. Vidare föreslås att ett belopp om 1 milj.kr. avsätts fr.o.m. nästa budgetår för stöd till företag som distribuerar sådana fonogram.

Förslagen i propositionen i här aktuell del har inte gett utskottet anledning till särskilt uttalande eller erinran. Utskottet tillstyrker alltså att riksdagen lämnar det i propositionen begärda bemyndigandet.

Stöd till kulturtidskrifter (H 7)

I propositionen föreslås att kulturtidskriftsstödet skall höjas med 777 000 kr. till totalt 20 194 000 kr.

I motion Kr325 (vpk) föreslås en höjning av anslaget med 5 milj.kr. utöver regeringens förslag. Motionärerna erinrar om att ett stort antal kultur- och idétidskrifter har mycket svårt att hävda sig ekonomiskt. Motionärerna påpekar att dessa tidskrifter inte har resurser eller möjligheter att själva svara för effektiva marknadsföringstekniska åtgär-

der. Vidare har de stort behov av utbildningsinsatser på en rad praktiska områden. Dessutom medför den nya tekniken investeringar som många kulturtidskrifter inte klarar av ekonomiskt.

Med anledning av motionärernas synpunkter vill utskottet erinra om att kulturrådet i enlighet med riksdagens beslut våren 1987 (prop. 1986/87:100, bet. KrU17, rskr. 209) genomför en treårig försöksverksamhet som syftar till att förbättra kulturtidskrifternas ekonomiska situation. Inom ramen för denna verksamhet får 1,5 milj.kr. användas för utvecklingsinsatser när det gäller marknadsföring och utbildning i bl.a. ekonomi, juridik, administration och teknik. Syftet med detta stöd är att tidskrifterna skall kunna öka sitt prenumerantantal och därmed få en bättre ekonomi. Förslaget i budgetpropositionen innebär att sådana insatser skall kunna stödjas under ytterligare tre år och att 1 milj.kr. skall avsättas för detta ändamål under nästa budgetår.

Med beaktande av det anförda är utskottet inte berett att förorda en förstärkning av anslaget utöver vad regeringen föreslagit. Utskottet avstyrker alltså motion Kr325.

Litteraturstöd (H 10)

Till litteraturstöd beräknas i propositionen medel under tre anslagsposter, nämligen dels Utgivningsstöd, dels Stiftelsen Litteraturfrämjandet för utgivning av En bok för alla samt läsfrämjande åtgärder för barn, dels Kommittén för översättning till svenska av finsk facklitteratur. Under den förstnämnda posten förelås en förstärkning med 500 000 kr. för att förbättra tillgången på kvalitetslitteratur för barn och ungdom. Totalt föreslås anslaget föras upp med 35 715 000 kr.

Det behövs enligt motion Kr326 (s) ett utökat stöd till utgivning av litteratur. Motionären hänvisar till att statens kulturråd i sin anslagsframställning för budgetåret 1990/91 anför att litteraturstödet förlorat i realvärde och att stödbeloppet per titel har minskats för att antalet stödda titlar skall kunna upprätthållas. Det behövs enligt motionärens mening en ökning med 840 000 kr. i förhållande till regeringens förslag. Motionären förordar att riksdagen skall omfördela denna summa till *utgivningsstödet* från andra — i motionen ej angivna — anslag eller anslagsposter.

Utskottet avstyrker förslaget i motion Kr326 om omfördelning av medel och tillstyrker den av regeringen föreslagna uppräknningen av anslagsposten Utgivningsstöd, innefattande den av regeringen föreslagna förstärkningen av bidraget till utgivning av barn- och ungdomslitteratur.

Stöd till Litteraturfrämjandet för utgivning av böcker för vuxna bör enligt motion Kr290 (m) inte utgå i fortsättningen. Motionärerna framhåller att det finns ett rikt utbud av kvalitetslitteratur för vuxna till lågt pris och utan statliga subventioner. Statligt stöd till *En bok för alla* bör fortsättningsvis utgå endast när det gäller litteratur för barn och ungdom. Anslagsposten föreslås därför minskas med 3,5 milj.kr. (yrkande 38).

Utskottet har vid ett flertal tillfällen tidigare avstyrkt förslag om nedläggning av En bok för allas utgivning av vuxenlitteratur (se senast bet. 1988/89:KrU22 s. 10). Utskottet har därvid uttalat att denna del av utgivningen bör fortsätta med hänsyn till det nära samband mellan bokdistribution och lässtimulerande insatser som är utmärkande för En bok för alla-verksamheten och till att det i detta sammanhang behövs kvalitetsböcker med lågt pris.

Utskottet finner inte anledning att ändra sin inställning och avstyrker därför motion Kr290 yrkande 38.

En översyn av litteraturstödet utformning och inriktning bör enligt motion Kr256 (m) göras (yrkande 20). Motionärerna anför att lagerhållningen av svensk litteratur är bristfällig trots ett betydande statligt stöd till utgivning av litteratur. Dessutom saknas ett stort antal utländska klassiker i bokhandeln. Det är enligt motionärernas mening nödvändigt att litteratur av betydelse för den västerländska kulturutvecklingen finns att köpa i landet om detta skall kunna göra anspråk på att vara en kulturation.

Utskottet vill först erinra om att medel varje år utgår under anslagsposten Utgivningsstöd dels till stöd för utgivning av klassiker, dels till produktionsstöd, marknadsföring och lagerstöd för klassikerserien för skolan. Statens kulturråd har regeringens uppdrag att kontinuerligt följa och redovisa utvecklingen på bokmarknaden. Tre rapporter har avlämnats. Den senaste av dem, Boken — en översikt, överlämnades våren 1989. Kulturrådet har också i uppdrag att inför budgetåret 1993/94 lägga fram en fördjupad analys av utvecklingen på området. Kulturrådet, som fördelar medlen under anslagsposten Utgivningsstöd, skall vidare varje år till regeringen lämna en redovisning för stödverksamhetens utfall på olika litteraturkategorier.

Utskottet anser mot bakgrund av det anförda att det inte är motiverat att riksdagen tar initiativ till en sådan översyn rörande utgivningsstödet som begärs i motionen. Riksdagen bör därför avslå dess yrkande 20.

Kreditgarantier till bokförlag (H 11)

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Stöd till bokhandel (H 12)

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Distributionsstöd till fackbokhandel m.m. (H 13)

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Lån för investeringar i bokhandel m.m. (H 14)

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Talboks- och punktskriftsbiblioteket:
Förvaltningskostnader (H 15) och
Produktionskostnader (H 16)

1989/90:KrU24

Talboks- och punktskriftsbiblioteket (TPB) har till uppgift att i samverkan med andra bibliotek i landet arbeta för att synskadade och andra handikappade får tillgång till litteratur. För att uppfylla detta åliggande skall TPB framställa och låna ut talböcker och punktskriftsböcker, tillhandahålla punktskriftsböcker för försäljning samt bistå folkbibliotek och andra med råd och information. I fråga om utlåningen av talböcker skall TPB inrikta sin verksamhet på att fungera som lånecentral. Biblioteket svarar också för framställning av studielitteratur för högskolestuderande, som är synskadade, rörelsehindrade eller dyslektiker. Medel till TPB beräknas under förevarande två anslag samt under anslaget Bidrag till vissa studiesociala ändamål (F 7), vilket behandlas av socialförsäkringsutskottet.

Förvaltningskostnadsanslaget föreslås föras upp med 19 933 000 kr., en ökning med 1 807 000 kr. Under anslaget beräknas fr.o.m. nästa budgetår medel för central utskrivningstjänst av punktskrift för dövblinda, vilken hittills bedrivits försöksvis.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen under anslaget till förvaltningskostnader.

Under anslaget till produktionskostnader begär regeringen — liksom tidigare år — att få ge TPB ett *beställningsbemyndigande* för det nästkommande budgetåret. Utskottet tillstyrker att TPB ges ett bemyndigande om 9 200 000 kr. för budgetåret 1991/92.

Medel för *produktionskostnader* har för innevarande budgetår beräknats under fyra anslagsposter. Anslagspost 1. Produktionskostnader för talböcker, punktskriftsböcker, informationsmaterial m.m. föreslås öka med 2 782 000 kr. till 26 841 000 kr., vilket inbegriper en realförstärkning om 595 000 kr. samt medel, högst 800 000 kr., för produktion av punktskriftsmaterial för dövblinda. Anslagspost 2. Produktionskostnader för punktskriftsböcker för försäljning föreslås räknas upp med 33 000 kr. till 498 000 kr.

I två motioner, nämligen Kr248 (s) och Kr281 (s), framhålls att det finns ett stort behov av ökad punktskriftsproduktion. Motionärerna anser att de synskadade bör få bättre tillgång till samhällsinformation, konsumentinformation och offentliga publikationer i punktskrift. De påtalar svårigheterna för en synskadad att åta sig förtroendeuppdrag eftersom handlingar i punktskrift saknas. Vidare anför de att blinda barn och ungdomar genom ökad punktskriftsproduktion bör få tillgång till sådana delar av ungdomskulturen som ligger utanför bibliotekens verksamhetsområde. De anför också att lexikon i punktskrift inte producerats på många år. Enligt motion Kr281 bör de totala medlen för punktskriftsproduktion i landet ökas med 4 milj.kr. Denna ökade produktion bör avse sådana punktskriftsprodukter som nämns i motio-

nerna och utföras vid företaget SRF Tal & Punkt AB i Kiruna. Detta företag producerade fram till hösten 1989 punktskrift för TPB, som numera anlitar annan producent.

Utskottet har stor förståelse för att synskadade behöver även annan litteratur, information m.m. i punktskrift än den som produceras genom TPB:s försorg, t.ex. sådan samhälls- och konsumentinformation som nämns i de aktuella motionerna. Produktion av sådan information och andra offentliga publikationer ingår dock normalt inte i TPB:s verksamhetsområde. Utskottet vill här starkt understryka olika myndigheters ansvar för att den samhällsinformation m.m. som de producerar och som synskadade behöver görs tillgänglig på olika sätt för de synskadade.

I den mån den centrala utskrivningstjänsten vid TPB för dövblinda producerar sådan samhällsinformation som är av intresse även för andra synskadade är denna information också tillgänglig för dem genom att TPB katalogiserar och lånar ut sådana produkter.

Då det gäller önskemålet i motionerna om ökad punktskriftsproduktion för barn och ungdomar erinrar utskottet om att satsningar på kultur för barn och ungdom är en viktig del i årets kulturbudget och att ett samlat program för barn- och ungdomskultur avses utarbetas (se prop. 1989/90:100 bil. 10 s. 83). Utskottet anser sig kunna utgå från att även TPB i sin verksamhet beaktar det starka intresse som finns att synskadade barn och ungdomar skall kunna få tillgång till litteratur i punktskrift.

Utskottet vill i sammanhanget ånyo framhålla att det är viktigt att TPB:s produktion av tal- och punktskriftsböcker såväl för utlåning som försäljning kan upprätthållas på nuvarande nivå. Utskottet anser därför att — om de i budgetpropositionen föreslagna medlen visar sig vara otillräckliga — regeringen bör återkomma med förslag om tilläggsanslag.

Utskottet erinrar om att frågan om TPB:s senaste upphandling av talboks- och punktskriftsproduktion behandlades i två frågedebatter i riksdagen under hösten 1989 (prot. 1989/90:16 s. 27—28 och 1989/90:20 s. 11—12). Upphandling av talböcker och punktskriftsböcker skall följa bestämmelserna i upphandlingsförordningen (1986:366) och riksrevisionsverkets (RRVs) föreskrifter (1986:612). Då det gäller den i motionerna aktualiserade frågan om att vid en ev. ökad punktskriftsproduktion ta regionalpolitiska hänsyn vid upphandlingen vill utskottet erinra om att upphandlingsförordningen inte ger utrymme för sådana hänsynstaganden. I kommentarer till förordningen har RRV dock erinrat om att det i förarbetena särskilt nämnts att det i vissa fall finns skäl att lägga en vidare bedömning på ett upphandlingsärende, såsom närings-, sysselsättnings-, försvars- och säkerhetspolitiska hänsyn. Beslut i upphandlingsärende där sådana vidare bedömningar kan komma i fråga ankommer dock inte på den upphandlande myndigheten. Myndigheten får således inte utan regeringens medgivande göra avsteg från förordningen. Vid prövning av anbud gäller bl.a. att om två eller flera anbud är likvärdiga får myndigheten välja mellan anbuden. I

RRVs kommentarer erinras om att det i förarbetena till förordningen uttalats att vid likvärdiga anbud från företag inom de fyra nordligaste länen och annat företag skall företräde ges åt förstnämnda företag.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet den i propositionen föreslagna medelsberäkningen för punktskriftsproduktion m.m. och avstyrker motionerna Kr248 och Kr281.

Riksdagen godkände vid riksmötet 1984/85 att statligt stöd skulle utgå under fem år för *inköp av talböcker till länsbibliotek* (prop. 1984/85:141, bet. KrU21, rskr. 392). Bidrag skulle utgå enligt en plan för talboks-försörjningen inom resp. län. Innevarande budgetår, som är det sista i femårsperioden, utgår 3 248 000 kr. för ändamålet.

TPB har föreslagit att det femåriga stödet till inköp av talböcker till länsbiblioteken skall följas av ett särskilt stöd av samma storlek till utveckling av handikappbibliotek i vidare mening, innefattande bl.a. försök med ny teknik. Förslaget tas inte upp av regeringen i budgetpropositionen.

TPB:s förslag bör enligt motion Kr237 (c) genomföras. Riksdagen bör därför begära att regeringen lägger fram förslag om ett femårigt program för stöd till utveckling av handikappbibliotek (yrkande 1). För budgetåret 1990/91 bör riksdagen anvisa 3 248 000 kr. för ändamålet (yrkande 2).

I motion Kr367 (vpk) yrkas att riksdagen skall anvisa 3 248 000 kr. för nästa budgetår till fortsatta inköp av talböcker till länsbiblioteken.

Den hittillsvarande verksamheten med inköp av talböcker bör enligt motion Kr249 (fp) utvärderas av TPB, som därefter bör komma med förslag om fortsatt talboksspridning. Motionären anser också att oförändrade resurser bör avsättas till inköp av talböcker nästa budgetår, men motionären yrkar inte någon ökad medelsanvisning för ändamålet.

Ett uttalande från riksdagen om ett förlängt bidrag till länsbiblioteken yrkas i motion Kr226 (s).

Utskottet utgår från att de fem gångna årens stöd till inköp av talböcker vid länsbiblioteken kommer att utvärderas utan att riksdagen gör något särskilt uttalande härom. Utskottet utgår också från att den utveckling som redan påbörjats, där kommunerna och landstingen i allt större utsträckning tar ansvar för inköp av talböcker m.m., kommer att fortsätta. Vidare torde länsbibliotekens fortsatta verksamhet när det gäller service till handikappade vara en av de frågor som kommer att tas upp i länsbibliotekens kommande verksamhetsprogram. Med hänvisning till det anförda anser utskottet att något uttalande från riksdagens sida i fråga om länsbibliotekens fortsatta arbete med service till handikappade inte är erforderligt. Utskottet kan inte tillstyrka den ökade medelstilleddning under anslaget som föreslås i motionerna. De avstyrks således.

I motion Kr217 (s) begärs ett uttalande från riksdagen om att distributionen av sådana *textböcker* som läshandikappade m.fl. kan behöva som komplement till talböcker skall sändas portofritt till låntagaren.

Talböcker kan i dag sändas portofritt till synskadade från bl.a. TPB och samtliga läns- och kommunbibliotek. I det nyligen avgivna betänkandet (SOU 1990:27) Post & Tele — Affärsverk med regionalt och socialt ansvar föreslås inte någon ändring i detta avseende. Distributionen av låneböcker inom en kommun är en kommunal angelägenhet. Om låntagare, vilka på grund av handikapp av olika slag har svårt att själva förflytta sig till biblioteket, behöver t.ex. textböcker som kompletment till talböcker är det således kommunen som bör ansvara för att låntagarna får tillgång till textböckerna. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr217.

Bidrag till Svenska språknämnden m.m. (H 17)

Anslaget till Svenska språknämnden föreslås räknas upp med 156 000 kr. till 2 476 000 kr. Utskottet tillstyrker förslaget.

Vid riksmötet 1987/88 fann utskottet att det var nödvändigt med konkreta åtgärder för att främja svenska språket i samband med den allt större datoranvändningen (bet. KrU 1987/88:6, rskr. 86). Under anslaget Bidrag till Svenska språknämnden m.m. redovisas nu en utredning av språknämnden om svenska språket och datorn och de åtgärder som vidtas och planeras inom olika områden.

En annan fråga om det svenska språkets utveckling tas upp i en motion vid årets riksmöte, nämligen motion Kr324 (mp). Riksdagen bör som sin mening ge regeringen till känna att ringar över bokstaven å och prickar över bokstäverna ä och ö bör behållas även i fortsättningen (yrkande 1). Vidare bör riksdagen begära att regeringen lägger fram förslag om sådan ändring av bestämmelserna om firmanamn i aktiebolagslagen och andra lagar som rör juridiska personer att bokstäverna a och o inte får användas då det uppenbarligen är fråga om ändrad stavning av vanliga svenska ord som innehåller å, ä eller ö (yrkande 2). Slutligen bör riksdagen begära motsvarande lagändringar då det gäller varumärke eller annat särskilt kännemärke för produkt som har sitt ursprung i Sverige och som marknadsförs i landet (yrkande 3).

Utskottet har i olika sammanhang tagit upp frågor som rör det svenska språket. I sitt betänkande KrU 1987/88:6 om svenska språket och datorn erinrade utskottet bl.a. om att det under senare tid vuxit fram en ökad medvetenhet om vikten av att vi vårdar och främjar det svenska språket och dess egenart och variationsrikedom som ett betydelsefullt led i strävan att bevara vårt kulturarv. En sådan ökad och mera allmänt omfattad medvetenhet är enligt utskottets mening särskilt viktig när det gäller ett språk som talas av jämförelsevis få. Den är också viktig mot bakgrund av de stora förändringar som nu sker i Europa och av den snabba utvecklingen av datoranvändningen och av distributionen av televisionsprogram. Ett av skälen till den ökade uppmärksamhet som språkvården har fått torde vara att vi har fått klart för oss att framför allt det engelska språket hotat att tränga undan eller i vart fall på ett icke önskvärt sätt påverka svenska språket. I den nu aktuella motionen påtalas den form av påverkan som tar sig uttryck i

att svenska företag ändrar svenska ord som används som firmanamn eller varumärke för att anpassa dem till utländska marknader, där bokstäverna å, ä och ö inte används. Utskottet vill framhålla att förändringen av å, ä och ö till a och o innebär inte endast ett ändrat stavningssätt. Den medför också ett ändrat uttal, som inte stämmer överens med gängse språkbruk i landet, och den försvårar förståelsen av ordens innebörd och ursprung.

När riksdagen tidigare behandlat motioner om stavningen av det svenska språket har man betonat att ett fortlöpande reformarbete bör bedrivas med hänsynstagande bl.a. till önskemålet att bredda den nordiska språkgemenskapen och att kraven på språkförståelse och läsbarhet bör tillgodoses (se senast bet. 1988/89:KrU4). Arbetet med att bredda den nordiska språkgemenskapen, som pågått sedan mitten av 1800-talet, har bl.a. resulterat i att Danmark år 1948 övergick från att beteckna å-ljudet med "dubbelt-a" till att använda det "bolle-å" som användes i de övriga nordiska länderna. Det skulle strida bl.a. mot de nordiska samarbetssträvandena om det i Sverige nu skulle uppstå ett mera allmänt bruk av a i stället för å t.ex. i firmanamn eller varumärken.

Det finns för språkvården särskilt inrättade, ansvariga organ med expertis och sakkunskap, t.ex. Svenska språknämnden, Tekniska nomenklaturcentralen och Svenska akademien.

I den utveckling av språket som ständigt sker har dessa och andra organ som svarar för språkvård och pedagogisk utveckling en betydelsefull roll. Det är dessa organ som skall svara för fortlöpande åtgärder och initiativ. En viktig roll har också de som är ansvariga för forskning på området samt massmedierna.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att riksdagen inte bör ta något initiativ av det slag som yrkas i motionen. Riksdagen bör således avslå motion Kr324.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *beräkning av medel för Bidrag till projekt på filmområdet*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100 och med avslag på motionerna 1989/90:Kr246, 1989/90:Kr257 yrkande 18, 1989/90:Kr298 yrkande 3, 1989/90:Kr338 yrkande 18 och 1989/90:Kr370 yrkande 21, samtliga motioner i motsvarande del,

beslutar att för angivna ändamål under anslaget vid mom. 3 skall beräknas 2 060 000 kr.,

res. 1 (fp, c, vpk, mp)

2. beträffande *beräkning av medel för Främjande av spridning och visning av värdefull film*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100 och med avslag på motion 1989/90:Kr290 yrkande 36 i motsvarande del beslutar att för angivna ändamål under anslaget vid mom. 3 skall beräknas 8 697 000 kr.,

res. 2 (m)

3. beträffande *medelsanvisningen till Filmstöd*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100 och med avslag på motionerna 1989/90:Kr246, 1989/90:Kr257 yrkande 18, 1989/90:Kr290 yrkande 36, 1989/90:Kr298 yrkande 3, 1989/90:Kr338 yrkande 18 och 1989/90:Kr370 yrkande 21, samtliga motioner i motsvarande del, till *Filmstöd* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 55 739 000 kr.,

res. 3. (fp, c, vpk, mp) - villk. 1

res. 4 (m) - villk. 2

4. beträffande *lokalt arbete med video*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Kr376 yrkande 3,

res. 5 (c)

5. beträffande *stöd till distribution och visning av videogram*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Kr376 yrkande 4,

6. beträffande *produktion av barn- och ungdomsfilm*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Kr376 yrkande 1,

7. beträffande *beredning av ett nytt film- och videoavtal*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Kr376 yrkande 2,

res. 6 (c)

8. beträffande *visst bemyndigande*

att riksdagen medger att regeringen i avtal med aktiebolag som distribuerar kvalitetsfonogram ikläder staten ekonomiska förpliktelser i enlighet med vad som förordats i proposition 1989/90:100,

9. beträffande *medelsanvisningen till Stöd till fonogram och musikalier*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100 och med avslag på motion 1989/90:Kr290 yrkande 37 till *Stöd till fonogram och musikalier* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 10 566 000 kr.,

res. 7 (m)

10. beträffande *medelsanvisningen till Stöd till kulturtidskrifter*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100 och med avslag på motion 1989/90:Kr325 till *Stöd till kulturtidskrifter* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 20 194 000 kr.

res. 8 (vpk, mp)

11. beträffande *beräkning av medel för anslagsposten Utgivningsstöd*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100 och med

avslag på motion 1989/90:Kr326 i motsvarande del beslutar att för angivna ändamål under anslaget vid mom. 13 skall beräknas 28 376 000 kr.,

12. beträffande *beräkning av medel för anslagsposten Stiftelsen Litteraturfrämjandet för utgivning av En bok för alla samt läsfrämjande åtgärder för barn och ungdom*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100 och med avslag på motion 1989/90:Kr290 yrkande 38 i motsvarande del beslutar att för ändamålet under anslaget vid mom. 13 skall beräknas 7 261 000 kr.,

res. 9 (m)

13. beträffande *medelsanvisningen till Litteraturstöd*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100 och med avslag på motionerna 1989/90:Kr290 yrkande 38 och 1989/90:Kr326, båda motionerna i motsvarande del, till *Litteraturstöd* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 35 715 000 kr.,

res. 10 (m) - villk. 9

14. beträffande *översyn av litteraturstödet utformning*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Kr256 yrkande 20,

res. 11 (m)

15. beträffande *medelsanvisningen till Kreditgarantier till bokförlag*

att riksdagen till *Kreditgarantier till bokförlag* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 1 000 kr.,

16. beträffande *medelsanvisningen till Stöd till bokhandel*

att riksdagen till *Stöd till bokhandel* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 2 909 000 kr.,

17. beträffande *medelsanvisningen till Distributionsstöd till fackbokhandel m.m.*

att riksdagen till *Distributionsstöd till fackbokhandel m.m.* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 3 499 000 kr.,

18. beträffande *medelsanvisningen till Lån för investeringar i bokhandel m.m.*

att riksdagen till *Lån för investeringar i bokhandel m.m.* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 2 250 000 kr.,

19. beträffande *medelsanvisningen till Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Förvaltningskostnader*

att riksdagen till *Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 19 933 000 kr.,

20. beträffande *visst beställningsbemyndigande*

att riksdagen medger att regeringen lämnar talboks- och punktskriftsbiblioteket det beställningsbemyndigande om 9 200 000 kr. för budgetåret 1991/92 som har förordats i proposition 1989/90:100,

21. beträffande *ökning av punktskriftsproduktionen*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Kr248 och
1989/90:Kr281,

22. beträffande *bidrag till utvecklingsarbete beträffande handi-
kappbibliotek m.m.*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Kr226, 1989/90:Kr237
yrkande 1, 1989/90:Kr249 och 1989/90:Kr367 i motsvarande del,
res. 12 (c, vpk)

23. beträffande *medelsanvisningen till Talboks- och punktskrifts-
biblioteket: Produktionskostnader*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100 och med
avslag på motionerna 1989/90:Kr237 yrkande 2 och
1989/90:Kr367 i motsvarande del till *Talboks- och punktskrifts-
biblioteket: Produktionskostnader* för budgetåret 1990/91 anvisar
ett reservationsanslag på 35 738 000 kr.,

res. 13 (c, vpk) - villk. 12

24. beträffande *distribution av tal- och textböcker*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Kr217,

25. beträffande *medelsanvisningen till Bidrag till Svenska språk-
nämnden m.m.*

att riksdagen till *Bidrag till Svenska språknämnden m.m.* för
budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 2 476 000 kr,

26. beträffande *bevarande av å, ä och ö*
att riksdagen avslår motion 1989/90:Kr324.

res. 14 (mp)

Stockholm den 26 april 1990

På kulturutskottets vägnar

Ingrid Sundberg

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Åke Gustavsson (s), Maja Bäck-
ström (s), Jan-Erik Wikström (fp), Jan Hyttring (c), Anders Nilsson
(s), Sylvia Pettersson (s), Erkki Tammenoksa (s), Leo Persson (s), Lars
Ahlström (m), Margareta Fogelberg (fp), Stina Gustavsson (c), Alexan-
der Chrisopoulos (vpk), Kaj Nilsson (mp), Ingegerd Sahlström (s), Ulla
Berg (s) och Göran Åstrand (m).

Reservationer

1. Beräkning av medel för Bidrag till projekt på
filmområdet (mom. 1)

Jan-Erik Wikström (fp), Jan Hyttring (c), Margareta Fogelberg (fp),
Stina Gustavsson (c), Alexander Chrisopoulos (vpk) och Kaj Nilsson
(mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "Det bidrag" och slutar med "regeringens förslag" bort ha följande lydelse:

De bidrag som konstnärsnämnden lämnar på filmområdet fyller en viktig funktion genom att de ges bl.a. till unga filmare och experimentell film samt till videokonst. Utskottet anser därför att det är väl motiverat med en förstärkning av konstnärsnämndens möjligheter att lämna bidrag. I enlighet med förslagen i motionerna Kr246, Kr257 yrkande 18, Kr298 yrkande 3, Kr338 yrkande 18 och Kr370 yrkande 21 bör anslagsposten Bidrag till projekt på filmområdet höjas med 2 milj.kr. utöver regeringens förslag.

dels att moment 1 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. *beträffande beräkning av medel för Bidrag till projekt på filmområdet*

att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:100 och med bifall till motionerna 1989/90:Kr246, 1989/90:Kr257 yrkande 18, 1989/90:Kr298 yrkande 3, 1989/90:Kr338 yrkande 18 och 1989/90:Kr370 yrkande 21, samtliga motioner i motsvarande del, beslutar att för angivna ändamål under anslaget vid mom. 3 skall beräknas 4 060 000 kr.,

2. *Beräkning av medel för Främjande av spridning och visning av värdefull film (mom. 2)*

Ingrid Sundberg, Lars Ahlström och Göran Åstrand (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "yrkande 36 avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet kan helt ansluta sig till den i motion Kr290 anförda uppfattningen att lokalt arbete med video inte är en statlig angelägenhet. Utskottet tillstyrker därför förslaget i motionen att medel för sådant stöd inte bör beräknas under anslaget.

dels att moment 2 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

2. *beträffande beräkning av medel för Främjande av spridning och visning av värdefull film*

att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:100 och med bifall till motion 1989/90:Kr290 yrkande 36 i motsvarande del beslutar att medel för angivna ändamål inte skall beräknas under anslaget vid mom. 3,

3. *Medelsanvisningen till Filmstöd (mom. 3)*

Under förutsättning av bifall till reservation 1

Jan-Erik Wikström (fp), Jan Hyttring (c), Margareta Fogelberg (fp), Stina Gustavsson (c), Alexander Chrisopoulos (vpk) och Kaj Nilsson (mp) anser att moment 3 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. *beträffande medelsanvisningen till Filmstöd*

att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:100 och

med bifall till motionerna 1989/90:Kr246, 1989/90:Kr257 yrkande 18, 1989/90:Kr298 yrkande 3, 1989/90:Kr338 yrkande 18 och 1989/90:Kr370 yrkande 21, samtliga motioner i motsvarande del, samt med avslag på motion 1989/90:Kr290 yrkande 36 i motsvarande del till *Filmstöd* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 57 739 000 kr.,

4. Medelsanvisningen till Filmstöd (mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 2

Ingrid Sundberg, Lars Ahlström och Göran Åstrand (alla m) anser att moment 3 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medelsanvisningen till Filmstöd*

att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:100 och med bifall till motion 1989/90:Kr290 yrkande 36 i motsvarande del samt med avslag på motionerna 1989/90:Kr246, 1989/90:Kr257 yrkande 18, 1989/90:Kr298 yrkande 3, 1989/90:Kr338 yrkande 18 och 1989/90:Kr370 yrkande 21, samtliga motioner i motsvarande del, till *Filmstöd* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 51 239 000 kr.,

5. Lokalt arbete med video (mom. 4)

Jan Hyttring och Stina Gustavsson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Utskottet anser att" och slutar med "yrkande 3" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser liksom motionärerna att Visningsnämnden vid fördelningen av stödet bör verka för en god regional fördelning. Bidrag till vissa utbildnings- och informationsinsatser bör också kunna lämnas till organisationer som arbetar med barn och ungdomar.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet motion Kr376 i här aktuell del.

dels att moment 4 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

4. beträffande *lokalt arbete med video*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Kr376 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

6. Beredning av ett nytt film- och videoavtal (mom. 7)

Jan Hyttring och Stina Gustavsson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Utskottet utgår" och slutar med "(yrkande 2)" bort ha följande lydelse:

Utskottet kan ansluta sig till de i motion Kr376 framförda synpunkterna på hur förberedelserna för ett nytt film- och videoavtal bör bedrivas. Enligt utskottets mening är det angeläget med en breddning

av antalet avtalsslutande parter. Utskottet hänvisar härvid till förslaget i motionen. Det är vidare angeläget att det blir en parlamentarisk medverkan i de kommande avtalsförhandlingarna.

dels att moment 7 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

7. beträffande *beredning av ett nytt film- och videoavtal*
att riksdagen med anledning av motion 1989/90:Kr376 yrkande 2
som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

7. Medelsanvisningen till Stöd till fonogram och musikalier (mom. 9)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlström och Göran Åstrand (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Utskottet har" och slutar med "till medelsanvisning" bort ha följande lydelse:

I enlighet med vad som anförts i reservation 4 till betänkandet 1989/90:KrU19 delar utskottet motionärernas uppfattning att en fri konkurrens om de medel som ställs till fonogramproducenternas förfogande för s.k. smal produktion leder till effektivare resultat. Med hänsyn till angelägenheten av ett ökat stöd till fonogramproduktion som tillgodoser en smal och begränsad marknad tillstyrker därför utskottet motionärernas förslag om en uppräknning av förevarande anslag med 3 milj.kr. utöver regeringens förslag.

dels att moment 9 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

9. beträffande *medelsanvisningen till Stöd till fonogram och musikalier*
att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:100 och med bifall till motion 1989/90:Kr290 yrkande 37 till *Stöd till fonogram och musikalier* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 13 566 000 kr.,

8. Medelsanvisningen till Stöd till kulturtidskrifter (mom. 10)

Alexander Chrisopoulos (vpk) och Kaj Nilsson (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Med anledning" och slutar med "motion Kr325" bort ha följande lydelse:

Kultur- och idétidskrifterna spelar en viktig roll i kultur-, idé- och samhällsdebatten. Det statliga stödet till dessa tidskrifter är begränsat, och de lever alla under knappa förhållanden. Förslaget i budgetpropositionen innebär reellt sett en minskning av det statliga stödet. Det finns enligt utskottets mening anledning att stärka kulturtidskrifternas ställning och förbättra deras arbetsmöjligheter. Utskottet anser att — i enlighet med förslaget i motion Kr325 — anslaget bör höjas med 5 milj.kr.

dels att moment 10 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

10. beträffande *medelsanvisningen till Stöd till kulturtidskrifter* att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:100 och med bifall till motion 1989/90:Kr325 till *Stöd till kulturtidskrifter* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 25 194 000 kr.,

9. Beräkning av medel för anslagsposten Stiftelsen Litteraturfrämjandet för utgivning av En bok för alla samt läsfrämjande åtgärder för barn och ungdom (mom. 12)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlström och Göran Åstrand (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Utskottet har" och slutar med "yrkande 38" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att statligt stöd till En bok för alla-verksamheten bör utgå endast när det gäller litteratur för barn och ungdom. Det finns nämligen redan ett rikt utbud av kvalitetslitteratur för vuxna till lågt pris och utan statliga subventioner. I enlighet med vad som föreslås i motion Kr290 yrkande 38 bör bidraget till En bok för alla minskas med 3,5 milj.kr. i förhållande till regeringens förslag.

dels att moment 12 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

12. beträffande *beräkning av medel för anslagsposten Stiftelsen Litteraturfrämjandet för utgivning av En bok för alla samt läsfrämjande åtgärder för barn och ungdom*

att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:100 och med bifall till motion 1989/90:Kr290 yrkande 38 i motsvarande del beslutar att för ändamålet under anslaget vid mom. 13 skall beräknas 3 761 000 kr.,

10. Medelsanvisningen till Litteraturstöd (mom. 13)

Under förutsättning av bifall till reservation 9

Ingrid Sundberg, Lars Ahlström och Göran Åstrand (alla m) anser att moment 13 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

13. beträffande *medelsanvisningen till Litteraturstöd*

att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:100, med bifall till motion 1989/90:Kr290 yrkande 38 i motsvarande del och med avslag på motion 1989/90:Kr326 i motsvarande del till *Litteraturstöd* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 32 215 000 kr.,

11. Översyn av litteraturstödets utformning (mom. 14)

1989/90:KrU24

Ingrid Sundberg, Lars Ahlström och Göran Åstrand (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "yrkande 20" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att det är nödvändigt att inriktningen av det statliga litteraturstödet ses över. Det är enligt utskottets mening otillfredsställande att ett stort antal europeiska klassiker i dag saknas i bokhandeln. Den litteratur som är av betydelse för den västerländska kulturutvecklingen måste finnas att köpa i landet om detta skall kunna göra anspråk på att vara en kulturnation. Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att riksdagen med bifall till motion Kr256 yrkande 20 som sin mening bör ge regeringen till känna vad utskottet anför.

dels att moment 14 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

14. *beträffande översyn av litteraturstödets utformning*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Kr256 yrkande 20 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

12. Bidrag till utvecklingsarbete beträffande handikappbibliotek m.m. (mom. 22)

Jan Hyttring (c), Stina Gustavsson (c) och Alexander Chrisopoulos (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar med "Utskottet utgår" och på s. 16 slutar med "avstyrks således" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den av TPB föreslagna verksamheten med utveckling av talboksutlåningen till handikappbibliotek i vidare mening kan få mycket stor betydelse för de handikappade. Riksdagen bör därför hos regeringen begära förslag om ett sådant femårigt program som föreslås i motion Kr237. Vidare bör riksdagen anvisa 3 248 000 kr. för verksamheten under femårsperiodens första budgetår.

dels att moment 22 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

22. *beträffande bidrag till utvecklingsarbete beträffande handikappbibliotek m.m.*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Kr237 yrkande 1 och med anledning av motionerna 1989/90:Kr226, 1989/90:Kr249 och 1989/90:Kr367 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

13. Medelsanvisningen till Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader (mom. 23)

1989/90:KrU24

Under förutsättning av bifall till reservation 12

Jan Hyttring (c), Stina Gustavsson (c) och Alexander Chrisopoulos (vpk) anser att moment 23 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

23. beträffande *medelsanvisningen till Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader*

att riksdagen med anledning av proposition 1989/90:100 och motion 1989/90:Kr367 i motsvarande del samt med bifall till motion 1989/90:Kr237 yrkande 2 till *Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 38 986 000 kr.,

14. Bevarande av å, ä och ö (mom. 26)

Kaj Nilsson (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 17 börjar med "I den" och slutar med "motion Kr324" bort ha följande lydelse:

De språkvårdande organen i landet har i huvudsak en rådgivande uppgift. De kan således inte ingripa mot sådant förvanskande språkbruk som påtalas i motionen. Mot bakgrund av den snabba utvecklingen på området måste enligt utskottets uppfattning åtgärder av det slag som förordas i motion Kr324 övervägas. Riksdagen bör därför begära att regeringen skyndsamt låter utreda om det är möjligt att genom ändringar i firmalagen, aktiebölagslagen, varumärkeslagen, m.fl. tillämpliga lagar hindra användningen av a och o i firmanamn, varumärke, m.m., när det uppenbarligen är fråga om svenska ord som ursprungligen stavas med å, ä eller ö. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med anledning av motion Kr324 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 26 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

26. beträffande *bevarande av å, ä och ö*

att riksdagen med anledning av motion 1989/90:Kr324 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Propositionen	2
Motioner	3
Utskottet	5
Filmstöd (H 2)	5
Stöd till fonogram och musikalier (H 3)	10
Stöd till kulturtidskrifter (H 7)	10
Litteraturstöd (H 10)	11
Kreditgarantier till bokförlag (H 11)	12
Stöd till bokhandel (H 12)	12
Distributionsstöd till fackbokhandel m.m. (H 13)	12
Lån för investeringar i bokhandel m.m. (H 14)	12
Talboks- och punktskriftsbiblioteket:	
Förvaltningskostnader (H 15)	13
Produktionskostnader (H 16)	13
Bidrag till Svenska språknämnden m.m. (H 17)	16
Hemställan	17
Reservationer	20
1. Beräkning av medel för Bidrag till projekt på filmområdet (fp, c, vpk, mp)	20
2. Beräkning av medel för Främjande av spridning och visning av värdefull film (m)	21
3. Medelsanvisningen till Filmstöd (fp, c, vpk, mp)	21
4. Medelsanvisningen till Filmstöd (m)	22
5. Lokalt arbete med video (c)	22
6. Beredning av ett nytt film- och videoavtal (c)	22
7. Medelsanvisningen till Stöd till fonogram och musikalier (m)	23
8. Medelsanvisningen till Stöd till kulturtidskrifter (vpk, mp)	23
9. Beräkning av medel för anslagsposten Stiftelsen Litteraturfrämjandet för utgivning av En bok för alla samt läsfrämjande åtgärder för barn och ungdom (m) ..	24
10. Medelsanvisningen till Litteraturstöd (m)	24
11. Översyn av litteraturstödets utformning (m)	25
12. Bidrag till utvecklingsarbete beträffande handikappbibliotek m.m. (c, vpk)	25
13. Medelsanvisningen till Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader (c, vpk)	26
14. Bevarande av å, ä och ö (mp)	26

